

Příšerky pod hladinou

show byla v Súdánu, kde mě obklopilo hejno asi 50 kladivounů! Taký žraloci jsou fajn a je obrovská klika tyhle pány oceánu vůbec potkat. Jsou extrémně loveni, člověk jich ročně zabije asi 150–200 milionů! Přitom stejně jako delfíní maso obsahují těžké kovy a rtuť. Mezi top místa, kde se dají

i dnes potkat, patří Maledivy, Súdán, Bahamy. Důležité je říci, že žraloci se velmi bojí. Vždy si udržují osobní prostor asi tří metrů, i když existují výjimky.“

Za mnohem rizikovější považuje Martina setkání s delfíny, vnímanými lidmi jako kamarádi. „Víc si k nim dovolují a díky tomu se mnozí případy napadení. Dalším faktorem je vyšší inteligence delfínů a s tím spojený široký rejstřík chování včetně zabíjení pro zábavu, existuje u nich i znásilňování... Nicméně pokud se ke zvířatům, která potkáte ve vodě, chováte s respektem, neděláte prudké pohyby, necháváte jim prostor, nesažete na ně... je malá pravděpodobnost, že by vám ublížila.“

Martina se dokáže v chování živočichů skvěle orientovat. Jinak by se jí nepovedlo některým pomoci, zachránila třeba želvu zamořtanou v síti, vyndávala rybářské háky rybám i malému žralokovi. Na rozdíl od laických představitelů tvrdí, že pod vodou není ticho. „Zvířata něco okusují a obrušují, slyšíte praskání, některé ryby říkají tok-tok, jiné chrochtají...“

Zaškolila i manžela

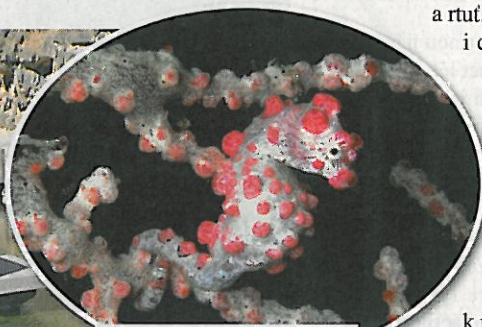
Mladá průzkumnice pracuje i jako potápěčský průvodce a stala se vášnivou podmořskou fotografkou, pořádá besedy a dopisuje knihu. Aktuálně je pět jejích fotek součástí cyklu SMRT v Národním muzeu v Praze.

„Jsem zaměřená hlavně na malé ‚pišišvory‘, v březnu jsem se vrátila z Filipín, kde je to na trpaslíky super. Mezi moje nej... fotky patří Lembežský drak, což je zvířátko příbuzné mořským koníčkům, hubené jako nitka a dlouhé 2,5 cm.“ Z větších fotila například žraloka *Hemipristis elongata* a její fotku otiskli v encyklopedii *Sharks of the World*.

„Manžel spočítal, že jsem pryč tři měsíce do roka. Je vystudovaný botanik a seznámili jsme se na univerzitní expedici na Papui-Nové Guineji. Byl nepotápěč, ale už jsem ho zaškolila a dnes chodí pod vodu se mnou. Bohužel kvůli práci méně, než bych si přála. Potápění si zamiloval a hlavně má dobré oči, takže mi pod vodou najde spoustu super zvířátek.“

Jako malá sbírala u moře pro zábavu mušličky, dnes si žádné suvenýry nevozí. Navíc není mořské živočichy. „Kolegové v Americe proto říkají, že jsem divný mořský biolog!“

Ať bude pracovat kdekoli, chce Martina aspoň jednou do roka vyrážet na expedici nebo jen tak si zapotápět. Ráda by se podívala do Austrálie, na Madagaskar, také ji lákají polární oblasti. „Když se ale podívám na mapu světa, vím, že všechno vidět a zažít nemůžu.“



Martina má slabost pro malé potvůrky, takhle krásně nafotila konička zakrslého (bradavičnatého).

Martina Karásková-Balzarová (28), podmořská fotografka

Tahle usměvavá novomanželka na vlastní oči viděla žraloky, obří želvy, rejnoky i koryše. Odmala chtěla být archeoložkou nebo paleontoložkou a zároveň učit, kromě zoologie proto vystudovala učitelství. Nedávno úspěšně složila doktorské zkoušky na Jihočeské univerzitě a dnes se věnuje psaní odborných článků, analýze dat – a taky potápění.

K netradičnímu koníčku ji přivedl tatínek ve dvanácti letech, což byla tehdy nejnížší věková hranice pro vstup do potápěčského kurzu. „Okamžitě mě to nadchlo, hlavně ten klid, stav beztlíže... A samozřejmě neskutečná nádhara pod hladinou. Neumím si život bez potápění představit. Každý ponor je novým dobrodružstvím, nikdy nevíte, čeho se stanete svědky. Na Zanzibaru jsem viděla třeba porod delfína, v Egyptě páření chobotnic...“

Rekreační potápění do hloubky 40 m je podle Martiny naprosto bezpečný rodinný sport, pokud se dodržují pravidla. „Jediný adrenalin lze najít ve chvíli, kdy se na rozpáleném

sluníčku zpotení snažíte narvat do neoprenu a s potápěčskou výstrojí musíte dojít k vodě, kde se konečně zchladíte,“ směje se.

Nejhezčí zážitky čekají už těsně pod hladinou. „V korálových mořích za vámi připlave skoro vše včetně želv, mořských hadů, kytovců, při velkém štěstí uvidíte manty a žraloky.“

Martina nedá dopustit na Rudé moře a Bali. Hodně jí ale trápí místa zničená civilizací, naštěstí se mnohá zase vzpamatovala, jako korálové útesy v Egyptě. „Díky zákazu lovu ryb a zpřísnění podmínek dnes opět kypí životem. V Indonésii a ve Vietnamu jsem zase viděla místa poničená tsunami a destruktivním lovem ryb dynamitem. Zažila jsem i blednutí korálů v důsledku zvýšené teploty vody. A když mě v Mexiku biologové zavezli na kdysi nejhezčí místo, chtělo se mi brečet.“

Pozor na delfíny

A co na ni udělalo největší dojem? „Vyba-vuji si několik dechberoucích momentů. Velká